

Dini siyasət, tolerantlıq və multikulturalizm haqqında

“Azərbaycanda dini dözümlülük var. Bu gün bu məclisdə müxtəlif konfessiyaların nümayəndələrinin iştirakı və çıxışları bunu bir daha göstərir. Bu, çox böyük nailiyyətdir, sərəvətdir. Həmişə belə olubdur. Milli, dini dözümlülük, tolerantlıq Azərbaycan xalqına xas olan xüsusiyyətdir.”

*Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri şeyxülislam Allahşükür Paşazadənin
Müqəddəs Ramazan ayı münasibətilə verdiyi iftar süfrəsində nitqindən
(22 noyabr 2003-cü il)*

"Azərbaycan cəmiyyəti tarixən və indi də etnik və dini tolerantlığı ilə səciyyələnibdir. Dini və etnik dözümlülük müasir Azərbaycanın ən böyük nailiyyətlərindən biridir".

*Nyu-Yorkun Kolumbiya Universitetində görüşü zamanı çıxışından
(25 sentyabr 2004-cü il)*

“Ramazan bayramı bütün dövrlərdə Azərbaycan xalqının qəlbində yaşamışdır. Azərbaycan xalqı bütün dövrlərdə bu müqəddəs bayramı qeyd edir. Ancaq təbii ki, Azərbaycan öz dövlət müstəqilliyini əldə etdikdən sonra bu bayram rəsmi bayram kimi qeyd olunmağa başladı.”

*Müqəddəs Ramazan bayramı münasibətilə açılmış iftar süfrəsində nitqindən
(11 noyabr 2004-cü il)*

"Müsəlman xalqları uzun əsrlər boyu bu ilahi hikmətdən faydalanaraq yaşayıb yaratmış, bəşəriyyətin mənəvi dəyərlər xəzinəsinə öz layiqli töhfələrini vermişlər. Qurban bayramı həm də müsəlmanların bütün insanlara şəfqət və mərhəmət göstərmək, mürəkkəb məqamlarda düzgün mövqe seçmək, yüksək amallar naminə hər cür fədakarlığa hazır olmaq qabiliyyətini nümayiş etdirir. Öz milli-mənəvi və dini dəyərlərinə həmişə sadıq olan Azərbaycan xalqı bütün dünya müsəlmanları ilə birlikdə müqəddəs Qurban bayramını qardaşlıq, humanizm və bərabərlik rəmzi kimi hər il böyük sevinc və təntənə ilə qeyd edir".

*Qurban Bayramı münasibətilə Azərbaycan xalqına təbrikindən
(22 yanvar 2005-ci il)*

“Azərbaycan dünyəvi dövlətdir. Azərbaycanda din dövlətdən ayrılır. Ancaq buna baxmayaraq, dövlətlə din arasında əlaqələr, münasibətlər çox möhkəmdir. Mən də öz fəaliyyətimdə çalışıram ki, bu əlaqələri daha da möhkəmləndirəm.”

*Şeyxülislamın müqəddəs Ramazan ayı münasibətilə açdığı iftar süfrəsində nitqindən
(26 oktyabr 2005-ci il)*

“Azərbaycan təkcə Konstitusiyasına görə deyil, öz həyat tərzinə görə də dünyəvi dövlətdir. Burada müxtəlif millətlərə və dini təriqətlərə mənsub olan insanlar sülh və azadlıq şəraitində yaşayırlar. Bu baxımdan ölkəmiz çox yaxşı nümunə ola bilər. Azərbaycanın əhalisinin əksər hissəsini müsəlmanlar təşkil edir, lakin eyni zamanda, burada çoxsaylı xristian və yəhudi icmaları da yaşayır.”

*ABŞ-in “US News & World Report” jurnalına müsahibəsindən
(27 aprel 2006-cı il)*

“İslamı terrorizmlə eyniləşdirmək olmaz. İslam sülh dinidir, mehribanlıq dinidir, dözümlülük dinidir.”

***Bakıda İslam Konfransı Təşkilatının üzvü olan ölkələrin
Xarici İşlər Nazirləri Şurasının 33-cü sessiyasında nitqindən
(19 iyun 2006-cı il)***

“Azərbaycan islam dünyasında öz yerini möhkəmləndirir. İslam bizim dinimizdir. 15 il müstəqillik dövründə islam dini azərbaycanlılara qayıtdı. Düzdür, bütün dövrlərdə, ən çətin dövrlərdə insanların qəlbində islam dini yaşamışdır. Ancaq biz müstəqil ölkə olandan sonra bütün milli, dini bayramlarımızı dövlət bayramları kimi qeyd etməyə başladığımız. O cümlədən müqəddəs Ramazan bayramı da dövlət bayramı kimi qeyd edilir və artıq iki gün qeyd olunacaqdır. İslam dünyasında Azərbaycanın çox böyük hörməti var. İslam Konfransı Təşkilatının xətti ilə Bakıda təkcə bu il iki mötəbər tədbir keçirilmişdir. Bizim fəaliyyətimiz çox uğurludur və islam həmrəyliyi möhkəmlənməsinə Azərbaycan öz töhfəsini verir. Bizi islam ölkələri ilə çox güclü tellər bağlayır və son illər ərzində bu əlaqələr daha da möhkəmlənmişdir.”

***Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri şeyxülislam Allahşükür Paşazadənin
Müqəddəs Ramazan ayı münasibətilə verdiyi iftar süfrəsində nitqindən
(20 oktyabr 2006-cı il)***

“Azərbaycan xalqı tam şəkildə bu ideyalar ətrafında, azərbaycançılıq fəlsəfəsi ətrafında, dövlətçilik ideyaları ətrafında birləşir. Bu birlik bizim gücümüzdür və bizə, iqtidara imkan verir ki, çox sakit, rahat şəkildə öz siyasətini ardıcıl surətdə həyata təqdim etsin və Azərbaycanın hərtərəfli inkişafına nail olunsun. Biz bunu görürük. Mən din xadimlərinin bu sahədəki fəaliyyətini çox yüksək qiymətləndirirəm.

Azərbaycanda din dövlətdən ayrılır. Bu, bizim Konstitusiyamıza görə belədir. Amma, eyni zamanda, din dövlətlə birdir. Çünki bizim amalımız birdir. O da ondan ibarətdir ki, ölkəmizin müstəqilliyi daha da möhkəmlənsin. Azərbaycanda bütün sosial problemlər öz həllini tapsın, işsizlik aradan qaldırılsın, yoxsulluq aradan qaldırılsın, ölkəmizin beynəlxalq mövqeləri möhkəmlənsin, regional müstəvidə aparıcı rol oynayaq. Bu fikirlər, bu ideyalar bütün Azərbaycan xalqını birləşdirən ideyalardır.”

***Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri şeyxülislam Allahşükür Paşazadənin
Müqəddəs Ramazan ayı münasibətilə verdiyi iftar süfrəsində nitqindən
(4 oktyabr 2007-ci il)***

“Ölkəmizdə müxtəlif xalqların, müxtəlif dinlərin çoxsaylı nümayəndələri yaşayır və onların hamısı bir ailə kimidir. Azərbaycanda heç vaxt dini və ya etnik zəmində münacişələr olmamışdır. Bizim ölkədə bütün dinlərin nümayəndələrinin bir ailə kimi yaşaması faktı dövlətimizi möhkəmləndirir.... Biz Azərbaycanda çox sevinirik ki, milli sülh ölkəmizin dinamik inkişafına kömək edir. Bundan sonra da mümkün olan hər şeyi edəcəyik ki, Azərbaycanda yaşayan bütün xalqlar arasında həmrəylik, sülh və qardaşlıq münasibətləri inkişaf etsin.”

***Moldovanın “Kanal-4” televiziyasına müsahibəsindən
(19 dekabr 2007-ci il)***

“...dünyada yaşayan bütün katoliklər üçün çox vacib və əlamətdar hadisədir ki, Azərbaycanda bu kilsə tikilibdir. Bu, bir daha onu göstərir ki, Azərbaycanda dini dözümlülük, dini tolerantlıq çox yüksək səviyyədədir. Bu, bizim böyük sərvətimizdir. Azərbaycanda bütün xalqların, dinlərin nümayəndələrinin bir ailə kimi, qardaşlıq, mehribanlıq şəraitində yaşaması bizim ölkəmizi gücləndirir. Ölkəni gücləndirən müxtəlif amillər var. Həm siyasi nüfuz, həm iqtisadi potensial, həm sosial məsələlərin həlli və həm də digər məsələlər. Ancaq millətlərarası münasibətlər, xüsusilə çoxmillətli ölkələrdə çox böyük əhəmiyyət kəsb edən məsələdir.”

***Bakıda Müqəddəs Məryəm Ana kilsəsinin rəsmi açılışı mərasimində nitqindən
(7 mart 2008-ci il)***

“Biz Azərbaycanın dünyəvi dövlət olmasını yüksək qiymətləndiririk, bu nailiyyətimizi çox qayğı ilə qoruyuruq. Mən tam əminəm ki, bizim uğurlarımızın rəhni məhz bundadır. Dini təzahürlər baxımından narahatlıq doğura biləcək amillərə gəldikdə isə, Azərbaycanda bu cür amillər yoxdur. İslam dini bizim mənlilik şüurumuzun bir hissəsi, tariximizin bir hissəsi, varlığımızın bir hissəsidir. O, bizim milli dəyərlərimizin əsası, ənənələrimizin, ailə dəyərlərimizin əsasıdır. Biz öz böyük dinimizə dərin hörmət bəsləyirik. Bununla bərabər, Azərbaycanda bütün başqa dinlər də sərbəst fəaliyyət göstərir. Bizdə rus pravoslav kilsəsi də var, sinaqoq da. Bu yaxınlarda katolik kilsəsi də tikilmişdir, hərçənd, Azərbaycanda katoliklərin sayı o qədər də çox deyil. Lakin bu da tarixi ədalətin bərpası deməkdir.”

***“Rossiya” telekanalında “Formula vlasti” proqramına müsahibəsindən
(14 fevral 2009-cu il)***

“İslam qardaşlıq dinidir, tolerantlıq, dözümlülük dinidir. Dünyada bizim müqəddəs dinimiz olduğu kimi təqdim edilməlidir. Bütün İslam dünyasının özünü təqdim etməsi üçün atılan addımlar mədəniyyət sahəsində də özünü büruzə verməlidir. Çünki İslam dünyasının çox zəngin tarixi, çox zəngin mədəniyyəti vardır. Bizim mədəniyyətimiz dünya birliyinə olduğu kimi təqdim edilməlidir.”

***“Bakı - İslam mədəniyyətinin paytaxtı-2009”
Mədəniyyət ilinin təntənəli açılışı mərasimində nitqindən
(18 fevral 2009-cu il).***

“...baxmayaraq ki, Azərbaycanda din dövlətdən ayrılır, Təzəpir məscid kompleksinin yenidən qurulması üçün vəsait dövlət tərəfindən ayrılıbdır. Bir il bundan əvvəl əsaslı təmirdən və genişləndirmə işlərinin aparılmasından sonra yenidən istifadəyə verilmiş Bibiheybət məscid-ziyarətgah kompleksinin qurulmasına yenə də Azərbaycan dövləti eyni qaydada vəsait ayırmışdı. Əjdərbəy məscidinin yenidən qurulması üçün yenə Azərbaycan dövləti, Azərbaycan hökuməti vəsait ayırmışdı. Bu onu göstərir ki, Azərbaycan dövləti, müstəqil Azərbaycan öz dini və milli ənənələrinə çox sadıqdır, İslam dinini yaşatmaq, İslam həmrəyliyinə genişləndirmək üçün əlindən gələni edir. Biz bunu etməliyik və edəcəyik. İslam dini böyük bir dindir. İslam dini dostluq dinidir, qardaşlıq dinidir, həmrəylik dinidir.”

***Təzəpir məscid kompleksinin əsaslı yenidənqurma və geniş
tikinti işlərindən sonra istifadəyə verilməsi mərasimində nitqindən
(6 iyul 2009-cu il)***

“Azərbaycan bütün dövrlərdə müxtəlif dinlər, etnik qruplar və fəlsəfələr arasında birgə yaşama və dözümlülük məkanı olmuşdur. Sivilizasiyalar İttifaqının Dostlar Qrupunun fəal üzvü kimi Azərbaycan dinlərarası və mədəniyyətlərarası dialoqun təşviqinə qarşılıqlı hörmət və anlaşma əsasında töhfə verir. Azərbaycan bu ilin yazında

32 dövlətin dini rəhbərlərinin Ümumdünya Sammitini təşkil etmiş, 2011-ci ilin aprelində Mədəniyyətlərarası Dialog naminə Ümumdünya Forumunu keçirmək təşəbbüsü ilə çıxış etmişdir.

***ABŞ-a işgüzar səfəri çərçivəsində BMT Baş Məclisinin 65-ci sessiyasında çıxışından
(24 sentyabr 2010-cu il)***

“Azərbaycan çox tolerant və bir çox etnik azlıqların yaşadığı ölkədir. Burada müxtəlif dini təriqətlərin nümayəndələri də çox mehriban şəraitdə yaşayırlar. Bu günə qədər ölkəmizdə heç bir problem, hətta anlaşılmazlıq olmamışdır və biz bununla qürur duyuruq. Ona görə də bu gün biz Avropanın müsbət təcrübəsindən istifadə edilməsini təklif edirik. Avropada mövcud olan müsbət, çox uğurlu muxtariyyət təcrübəsi, modelləri təklif olunur. Hesab edirəm ki, Avropa ailəsində tətbiq olunmuş uğurlu muxtariyyət nümunələri burada da tətbiq oluna bilər. Biz çox gözəl anlayırıq ki, muxtariyyət nədir, özünüidarəetmə hüquqları nədir?! Mən əminəm ki, bu, məsələnin həlli üçün ən başlıca amillər olacaq və biz bu məsələnin həllinə nail olacağıq.”

***Azərbaycan Respublikasının dövlət müstəqilliyinin iyirminci ildönümünə
həsr olunmuş Beynəlxalq bayram tədbirində nitqindən
(23 sentyabr 2011-ci il)***

“Azərbaycanın coğrafi vəziyyəti təbii ki, ölkənin inkişafına da təsirini göstərmişdir. Azərbaycan o ölkədir ki, burada mədəniyyətlər, sivilizasiyalar görüşür, birləşir. Bizim gücümüz birliyimizdədir. Milli və dini müxtəlifliyimiz bizim gücümüzü daha da artırır. Azərbaycan çoxmillətli və çoxkonfessiyalı bir ölkədir. Bütün dinlərin nümayəndələri bərabər hüquqa malikdir. Bütün dini abidələr dövlət tərəfindən qorunur, bərpa edilir və eyni zamanda, tikilir. Ölkəmizdə müstəqillik dövründə yaşanan sabitlik və dostluq ab-havası əlbəttə ki, bu gün Azərbaycanı regional ölkə kimi daha da gücləndirir.”

***Bakıda “XXI əsr: ümidlər və çağırışlar” devizi ilə Beynəlxalq Humanitar Forumun
açılış mərasimində və birinci plenar iclasında nitqindən
(10 oktyabr 2011-ci il)***

“İslam sülh, qardaşlıq, mərhəmət dinidir. Bəzi hallarda terrorçuya islamçı deməklə bütün dinimiz, bütün müsəlman aləmi təhqir olunur. İslamçı terrorist deyildir. İslamçı islam dininə mənsub olan insandır. Bir də ki, terrorun nə milləti, nə də dini vardır. Bu barədə çox danışılır, amma biz gərək artıq praktiki addımlara keçək.

Müstəqilliyimizin ilk illərində və ondan sonrakı dövrdə erməni terrorçuları bizə qarşı 30-dan yuxarı terror aktı törətmişlər. Bu terror aktları nəticəsində 2 mindən çox günahsız insan həlak olmuşdur. Biz bu terror aktlarını hər hansı bir dinlə bağlamırıq. Ona görə də burada məsuliyyət məsələləri ön planda olmalıdır. Xüsusilə siyasətçilərin məsuliyyəti. Bəzi hallarda biganəlik məsələnin müsbət istiqamətdə deyil, mənfi istiqamətdə getməsinə gətirib çıxarır.”

***Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri şeyxülislam Allahşükür Paşazadənin
müqəddəs Ramazan ayı münasibətilə açdığı iftar süfrəsində çıxışından
(14 avqust 2012-ci il)***

“...bəzən terrorçuluğu islamla bağlamaq cəhdləri vardır. Artan islamofobiya ilə bağlı müsəlman aləmində müəyyən narahatlıq vardır. Fikrimcə, beynəlxalq ictimaiyyət, xüsusən də media nümayəndələri, qeyri-hökumət təşkilatları daha məsuliyyətli davranmalıdırlar və bütün dünyada 100 milyonlarla müsəlmanın hisslərinə toxunmamalıdırlar.

Terrorçuluğun nə dini, nə də milliyyəti vardır. Milli, eləcə də dini mənsubiyyətlərindən asılı olmayaraq, bütün bəşəriyyət terrorçuluqdan əziyyət çəkir. Fikrimcə, bu, daim diqqətdə qalmalı mühüm məsələlərdən biridir. Biz söylərimizi birləşdirmədən bu məsələni lazımi şəkildə həll edə bilməyəcəyik.”

***Bakıda “Terrorizmin qarşısının alınmasında əməkdaşlığın gücləndirilməsi”
mövzusunda Beynəlxalq konfransda nitqindən
(18 mart 2013-cü il).***

“Bu məscidin Azərbaycan tarixində xüsusi yeri vardır. Azərbaycanın ən qədim məscididir. Bu məscid 743-cü ildə tikilmişdir. Azərbaycanda, bütün Qafqazda islam dininin yayılmasında Şamaxı Cümə məscidinin çox böyük rolu olmuşdur. Əfsuslar olsun ki, təbii fəlakətlər nəticəsində məscid iki dəfə dağıntılara məruz qalmışdır. 1859-cu və 1902-ci illərdə Şamaxıda baş vermiş güclü zəlzələlər nəticəsində məscidin böyük hissəsi dağılmışdır. Ondan sonra 1918-ci ilin mart ayında soyqırımı zamanı bu məscid vəhşi erməni quldur dəstələri tərəfindən yandırılmışdır. Bu məsciddə sığınacaq tapmaq istəyən mindən yuxarı günahsız insan, – onların arasında uşaqlar və qadınlar da olmuşdur, - ermənilər tərəfindən yandırılmışdır.”

***Şamaxı Cümə məscidinin əsaslı bərpa və yenidənqurmadan sonra
istifadəyə verilmə mərasimində nitqindən
(17 may 2013-cü il)***

“Din-dövlət münasibətlərinin düzgün zəmində qurulması hər bir dövlət, xüsusilə gənc dövlətlər üçün önəmlidir. Xüsusilə tam başqa bir ictimai quruluşda, ateizm şəraitində yaşamış dövlət üçün bu münasibətlər demək olar ki, sıfırdan qurulmalı idi və quruldu da. Əlbəttə ki, bu münasibətlərin düzgün istiqamətdə inkişafı bizim gücümüzü daha da artırdı, cəmiyyətdə mövcud olan sağlam ab-havanı və gələcək üçün gözəl imkanları yaratdı.

...Müstəqillik dövründə Azərbaycanda 2 minə yaxın məscid tikilmişdir. Son 10 il ərzində 140-a yaxın məscid tikilmiş, 80 məscid isə əsaslı təmir edilmişdir. Digər dinlərin dini ocaqları, məbədləri təmir edilir, tikilir, artıq burada deyildi. Yəni, bu sahədə heç bir ayrı-seçkilik yoxdur. Mən tam əminəm ki, insanlarda başqa dinlərə olan hörmət öz dininə hörmətdən başlayır. Bu nadir atmosferi biz düzgün qiymətləndirməliyik, qorumalıyıq, eyni zamanda, dünyada təbliğ etməliyik. Azərbaycan haqqında dolğun məlumatları dünya ictimaiyyətinə çatdırmalıyıq.”

***Müqəddəs Ramazan ayı münasibətilə iftar mərasimindəki nitqindən
(24 iyul 2013-cü il)***

“Azərbaycanda keçirilən çoxsaylı beynəlxalq tədbirlər, forumlar, konfranslar Azərbaycanı dünyada tolerantlıq məkanı, dözümlülük, multikulturalizm mərkəzi kimi təqdim etmişdir. Bu, bizim həyat tərzimizdir, eyni zamanda, bizim siyasətimizdir.”

***Andiçmə mərasimində nitqindən
19 oktyabr 2013-cü il)***

“Multikulturalizm Azərbaycanda dövlət siyasətidir. Qeyd etməliyəm ki, artıq tarixi keçmişimiz də bunu diktə edir. Eyni zamanda, multikulturalizm Azərbaycanda həyat tərzidir. Biz gündəlik həyatımızda bu prinsiplər əsasında fəaliyyət göstəririk. Bu prinsiplər cəmiyyətin mütləq əksəriyyəti tərəfindən dəstəklənir, müdafiə edilir.”

*Üçüncü Beynəlxalq Humanitar Forumda nitqindən
(31 oktyabr 2013-cü il)*

“Bakı və Azərbaycan artıq dünyanın multikulturalizm, tolerantlıq, dözümlülük mərkəzlərindən birinə çevrilibdir.”

*Nazirlər Kabinetinin 2013-cü ilin sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və
2014-cü ildə qarşıda duran vəzifələrə həsr olunmuş iclasda giriş nitqindən
(9 yanvar 2014-cü il)*

“Azərbaycan çoxmillətli, çoxdinli ölkədir. Bütün vətəndaşlarımız sülh və əmin-amanlıq şəraitində yaşayırlar. Biz sivilizasiyalar dialoquna töhfə veririk. İki dəfə mədəniyyətlərarası dialoq forumlarını keçirmişik. Mədəni müxtəlifliyə, multikulturalizmə aid, dünyanın müxtəlif yerlərində yaşayan insanların hansı şəkildə birgə işləməsinə, əməkdaşlığına və qarşılıqlı fəaliyyətinə həsr olunmuş Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumunu dörd dəfə təşkil etmişik. Çünki hamımız bilirik ki, bu gün ən böyük təhdidlərdən biri sivilizasiyalar arasında ayrılıqdır. Biz Azərbaycanda tariximizi, adət-ənənələrimizi və coğrafi mövqeyimizi, Avropa və müsəlman təşkilatlarına üzvlüyümüzü nəzərə alırıq. Biz sıx əməkdaşlığa, daha çox anlaşmaya, dəstəyə töhfə verməyə çalışırıq.”

*Gənclər siyasəti üzrə birinci global forumun
rəsmi açılış mərasimində nitqindən
(29 oktyabr 2014-cü il)*

“Biz, əlbəttə, müsəlman ölkəsiyik, cəmiyyət öz ənənələrinə, dininə sadıqdır. İslam sülh dinidir. Bizim milli və dini dəyərlərimiz bütün məsələlərin həllinə məhz bu cür sülh yolu ilə yanaşma tələb edir. Eyni zamanda, Azərbaycan dünyəvi cəmiyyəti olan dünyəvi ölkədir, təhsilin yüksək səviyyədə olduğu müasir dövlətdir. Təhsil radikalizmə qarşı başlıca qarantdır. Yüz faiz savadlılıq olan ölkədə, savadlı cəmiyyətin daxilində potensial təhlükə ola bilməz. Lakin kənardan baxanda, əlbəttə, biz regionun bir hissəsiyik, buna görə də Yaxın Şərqdə, sərhədlərimizin ətrafında baş verən proseslər, təbii ki, bizi narahat edir. Ona görə ki, bu, cəmiyyətdə ictimai şüura mənfi təsir göstərə bilər və fiziki təhlükə ola bilər. Lakin bizim sərhədlərimiz etibarlı qorunur.”

*“Rossiya-24” informasiya telekanalına müsahibəsindən
(28 noyabr 2014-cü il)*

“Biz tarixi və mədəni irsimizlə fəxr edirik. Dünyanın ən qədim məscidlərindən olan, 743-cü ildə inşa edilmiş məscid Azərbaycanın qədim Şamaxı şəhərində yerləşir. Dünyanın ən qədim kilsələrindən biri - Qafqaz albanlarının kilsəsi Azərbaycanın digər qədim Şəki şəhəri yaxınlığındadır. Pravoslav və katolik kilsələr, sinaqoqlar, atəşpərəstlər məbədi bizim mədəni irsimizin tərkib hissəsidir və biz bununla fəxr edirik.”

*III Ümumdünya Mədəniyyətlərarası Dialoq Forumunun rəsmi açılış mərasimində nitqindən
(18 may 2015-ci il)*

“Azərbaycanda bütün tarixi məscidlərimiz dövlət hesabına əsaslı şəkildə bərpa edilibdir. Bibiheybət, Təzəpir, Əjdərbəy məscidləri, 743-cü ildə tikilmiş, müsəlman aləmində ən qədim məscidlərdən biri olan Şamaxı məscidi,

“İmamzadə” Dini Kompleksində indi əsaslı təmir-bərpa işləri aparılır. Əlbəttə ki, keçən ilin sonlarında Heydər Məscidinin tikilib istifadəyə verilməsi tarixi hadisə idi.

...Azərbaycanda hökm sürən ab-hava, dinlərarası, millətlərarası münasibətlər, multikulturalizm dəyərləri - bunlar bizim üçün həyat tərzidir.”

*Müqəddəs Ramazan ayı münasibətilə iftar mərasimində çıxışından
(11 iyul 2015-ci il)*

“Ermənistandan fərqli olaraq, Azərbaycan çoxmillətli və çoxkonfessiyalı ölkədir. Sual isə ondadır, necə olur ki, dünyada əhalisinin 99 faizinin bir millətin nümayəndələrinə aid olan ölkədə - Ermənistanda ksenofobiya haqqında hekayədən danışsınlar. Nə üçün digər millətlərin nümayəndələri orada özlərinə yer tapa bilmirlər? Lakin Azərbaycan öz ərazisində çoxlu etnik qrupların nümayəndələrinin və müxtəlif dini etiqadı olan insanların yaşaması tarixindən bu gün də qürur duyur. Ölkəmiz bu gün bütün dinlərin və etnik qrupların nümayəndələri üçün bir evdir. Bu gün qlobal miqyasda Azərbaycan müxtəlif din və etnik qrup nümayəndələrinin sülh şəraitində birlikdə yaşamasının yaxşı nümunəsidir.”

*Avropa İttifaqı Şurasının prezidenti Donald Tuskla birgə
mətbuat konfransındakı bəyanatından
(22 iyul 2015-ci il)*

“Onu da qeyd etməliyəm ki, erməni terror təşkilatları 1990-cı illərin əvvəllərində Azərbaycanda 30-dan çox terror aktı törətmişlər. Bu terror aktları nəticəsində 2 mindən çox günahsız insan həlak olmuşdur. Biz dəfələrlə bəyan etmişik ki, terrorizmin nə milləti, nə də dini var. Əfsuslar olsun ki, son vaxtlar bəzi Qərb dairələri, media nümayəndələri İslamı terrorla bağlamaq istəyirlər. Biz bu çirkin əməlləri qətiyyətlə pisləyirik. İslam sülh dinidir, mərhəmət dinidir, dostluq dinidir. Biz İslam dəyərlərini dünyaya təqdim etmək üçün Azərbaycanda fəal iş aparırıq. Azərbaycan o ölkələrdəndir ki, dünyanın ən məşhur Luvr muzeyində İslam bölməsinin təşkilində fəal rol oynamış, öz maliyyə töhfəsini vermişdir.”

*İSESCO Baş Konfransının XII sessiyasının açılışında çıxışından
(26 noyabr 2015-ci il)*

“Multikulturalizm bizim üçün həyat tərzidir. Ancaq yenə də əgər biz ətrafda gedən hadisələrə, Avropada, Yaxın Şərqdə, digər bölgələrdə ayrı-seçkiliyə, ksenofobiyaya rəvac verən, güclənən amillərə nəzər salsaq görürük ki, bizim bu sahədəki siyasətimiz təkcə ölkə daxili üçün deyil, dünya üçün də çox önəmlidir. Təsədüfi deyil ki, bu gün Azərbaycan dünya miqyasında multikultural ideyaların təbliği işində nümunəvi ölkə kimi tanınır.”

*Yeni Azərbaycan Partiyasının VI qurultayında nitqindən
(08 fevral 2018)*

“Azərbaycan dünya miqyasında dinlərarası, millətlərarası münasibətlərin tənzimlənməsində nümunəvi ölkəyə çevrilibdir. Azərbaycanda bütün xalqların, bütün dinlərin nümayəndələri Azərbaycan səması altında bir ailə kimi, sülh, mehribanlıq, dostluq şəraitində yaşayırlar. Bu, bizim böyük sərvətimizdir və bu, bizim siyasətimizin böyük uğurudur.”

*Ümummilli lider Heydər Əliyevin 95 illik yubileyinə həsr olunmuş
təntənəli mərasimdə nitqindən
(10 may 2018-ci il)*

Bu il Azərbaycanın qədim şəhəri olan Naxçıvan İslam Mədəniyyətinin Paytaxtı elan edilmişdir. İkinci dəfədir ki, Azərbaycan şəhəri bu şərəfli ada layiq görülür. Birinci dəfə Bakı şəhəri bu ada layiq görülmüşdür. Bu, bizi çox sevindirir. Bu, onu göstərir ki, bütün müsəlman dünyası Naxçıvanı qədim Azərbaycan diyarı, müsəlman diyarı kimi tanıyır. Naxçıvanda yerləşən, bütün müsəlman ictimaiyyəti üçün önəmli olan abidələrimiz dünya əhəmiyyətli abidələrdir.

***Müsəlman ölkələrinin Azərbaycandakı səfirlərini və diplomatik nümayəndəliklərinin rəhbərlərini qəbulunda çıxışından
(31 may 2018-ci il)***

““Bakı Prosesi” artıq dünya gündəliyinin önəmli hissəsidir və bu illər ərzində görün biz Azərbaycanda nə qədər böyük tədbirlər keçirmişik - dünya dini liderlərinin zirvə görüşü, BMT Sivilizasiyalar Alyansının Qlobal Forumu, Bakı humanitar forumları, mədəniyyətlərarası dialoq forumları. Yəni, bütün bunları biz ona görə edirik ki, buna böyük ehtiyac var. Biz istəyirik ki, nəinki Azərbaycanda, dünyada dinlərarası münasibətlər yüksək səviyyədə tənzimlənsin.”

***Müqəddəs Ramazan ayı münasibətilə iftar mərasimində nitqindən
(6 iyun 2018-ci il)***

“Ölkəmizdə milli həmrəylik, vətəndaş həmrəyliyi var. Konstitusiyaya görə din dövlətdən ayrı olsa da, əslində din və dövlət bir-birinin yanındadır. Bizim gücümüz birliyimizdədir. Bu gün Azərbaycanın uğurlu inkişafı dövlət-din münasibətlərinin uğurlu inkişafından böyük dərəcədə asılıdır.”

***Müqəddəs Ramazan ayı münasibətilə keçirilən iftar mərasimində nitqindən
(23 may 2019)***

“Azərbaycan dövlətinin maliyyə dəstəyi ilə bütün dinlərin məbədləri əsaslı şəkildə təmir edilmiş və ya yenidən tikilmişdir. Beləliklə, dinlərarası dialoqun Azərbaycanda qədim tarixi vardır və müasir Azərbaycan dövləti bu ənənələrə sadıqdır. Biz İslam dininə sadıq. Öz dinimizi təbliğ edirik, eyni zamanda, Azərbaycanda bütün dinlərin nümayəndələri sərbəst yaşayır, fəaliyyət göstərir, öz dini ayinlərini icra edirlər.”

“Bakı Humanitar Forumu ənənəvi olaraq keçirilir. Ümumdünya Mədəniyyətlərarası Dialoq Forumu BMT tərəfindən dəstəklənir. BMT Sivilizasiyalar Alyansının Qlobal Forumu, Dünya dini liderlərinin Zirvə görüşləri, yəni, bütün bu tədbirlərin bir məqsədi var - dinlərarası dialoqu möhkəmləndirmək, dini ayrı-seçkiliyə qarşı birgə mübarizə aparmaq, multikultural dəyərləri təbliğ etmək və beləliklə, dünyada gedən müsbət proseslərə öz töhfəmizi verməkdir. Çünki biz yaxşı görürük və mətbuatdan da izləyirik ki, dini zəmində, etnik zəmində, məzhəb zəminində bir çox xoşagəlməz hallar - münaqişələr, qarşıdurmalar, müharibələr, qardaş qanının axılması baş verir. Əfsuslar olsun ki, bəzi hallarda psevdodini şüarlar altında cinayətlər törədilir. Biz bu istiqamətdə öz söylərimizi birləşdirməliyik.”

“Azərbaycanda dövlət-din münasibətləri yüksək səviyyədə tənzimlənir. Dövlət-din münasibətlərinin əsasını ulu öndər Heydər Əliyev qoymuşdur. Heydər Əliyev Azərbaycan xalqının böyük oğludur və bütün dövrlərdə - həm sovet dövründə, həm müstəqillik dövründə xalqa ləyaqətlə xidmət etmişdir. Dövlət-din münasibətlərinin təməlini məhz Heydər Əliyev qoymuşdur, necə ki, müasir Azərbaycanın bütün başqa istiqamətlər üzrə inkişaf konsepsiyası onun adı ilə bağlıdır.”

***Bakıda keçirilən Dünya dini liderlərinin II Sammitində nitqindən
(14 noyabr 2019)***